

sitruup

Februari 2010, jaargang 10, nr. 1

Veiligheid voorop: C2000

Nbbe geslaagd voor examen

Hoezo, de hel van 1963?

Brandveilig meubilair

Behulpzaam Deskundig Daadkrachtig

INHOUD

De commandant aan het woord 3

C2000: "Alleen over als we zeker weten dat de veiligheid van onze mensen is gegarandeerd." 4

Keurmerk Brandveilig Gebruik Bouwwerken (BGB) 7

Ome Ed 8

Uitslag lezersenquête 9

"Niemand voelt zich verantwoordelijk." 10

Hoezo, de hel van 1963? 12

Nbbe geslaagd voor het examen! 14

Nieuwbouw Teunis 16

"Ik ben weg." 17

Brandveilig meubilair 18

Door de bril van... Erik Bijma 20

Colofon

Sitrap is een uitgave van Brandweer Amsterdam-Amstelland en wordt verspreid onder alle personeelsleden en relaties.

Oplage:
2.000

Hoofredactie:
Annette de Wolde

Eindredactie:
Elke van den Hout

Aan dit blad werkten mee:
Lotte Dijkstra
Gerard Koppers
Jeroen Nan
Ed Oomes
Ada Kraft

Vormgeving:
Brink & de Hoop
Amsterdam

Druk:
Drukkerij De Bink
Leiden

Foto cover:
Christoph Dubois
(zie verder artikel pagina 4).

Redactieadres:
Karspeldreef 16
1101 CK Amsterdam
Telefoon: (020) 555 66 21
Fax: (020) 555 68 63
E-mail: sitrap@brandweeraa.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veeuvelvoudig, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of kenbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Kopij volgend nummer 15 maart 2010

©2010 Brandweer Amsterdam-Amstelland

DE COMMANDANT AAN HET WOORD

Onderzoek wordt steeds belangrijker in de huidige maatschappij. Ook onze hulpverleningstaak wordt veelvuldig onder de loep genomen. Na grote incidenten, of soms zelfs al tijdens de inzet, komen onderzoeksteams ter plaatse om de gang van zaken te onderzoeken. Er wordt gekeken naar oorzaken, handswijze en gevolgen.

Deze onderzoeken leveren vaak nuttige informatie op. Meest recent is het onderzoek naar de brand in

De Punt, een goed voorbeeld van hoe de brandweer kan leren van incidenten. Naar aanleiding hiervan zijn landelijk de procedures aangepast voor het optreden bij branden in soortgelijke panden. Dit is een belangrijke stap geweest in onder andere het bewaken van de veiligheid voor het repressief personeel.

Ook doet de brandweer zelf onderzoek naar incidenten. In ons korps krijgt het evalueren van incidenten een meer prominente rol. Ook dit is een methode die de brandweer als lerende organisatie ondersteunt. Wat ging er goed, waar zijn we tegenaan gelopen en hoe kunnen we dat in de toekomst voorkomen?

Belangrijke vragen waarvan de antwoorden de brandweer kwalitatief sterker maken. Hoe vaker we op die manier in de spiegel kijken, hoe mooier het spiegelbeeld op den duur wordt.

In januari is een nieuwe stap gezet als het gaat om onderzoek. In het kader van het landelijke project is in Amsterdam-Amstelland het Team Brandonderzoek van start gegaan. Na een intensieve opleiding, waarin zelfs Scotland Yard betrokken was, beschikt ons korps nu over vijf brandonderzoekers die in actie komen bij woningbranden. Dit onderzoek is belangrijk voor de toekomst van de brandweer. 'Kennis is macht' zei de Britse filosoof Francis Bacon al. En door branden te onderzoeken en hierdoor trends te ontdekken, vergroten we onze kennis enorm.

En daarmee kunnen we bijvoorbeeld onze inzetprocedures tegen het licht houden of de werking preventieve maatregelen beter inzichtelijk krijgen. Maar de onderzoeksresultaten gebruiken we niet alleen intern.

'(Brand)veilig Leven' is één van de speerpunten voor Brandweer Nederland. En om betere voorlichting over brandveiligheid in huis te kunnen geven, zijn data cruciaal. Op het moment dat we echt weten wat veelvoorkomende brandoorzaken zijn, kunnen we de inwoners van onze regio goed voorlichten, en hen helpen de veiligheid te vergroten zodat brand meer en meer een schaarste wordt.

Caroline van de Wiel

Commandant Brandweer Amsterdam-Amstelland

Alarmcentrale van Brandweer Amsterdam-Amstelland.

Amsterdam-Amstelland en C2000

“Alleen over als we zeker weten dat de veiligheid van onze mensen is gegarandeerd”

Eind december 2009 ontving minister Ter Horst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de eindrapportage C2000 van de landelijke expertgroep onder leiding van Don Berghuijs. Deze groep onderzocht in opdracht van Ter Horst de techniek en het gebruik van het mobiele (gesloten) communicatiesysteem voor politie, brandweer, ambulances en marechaussee. Eind januari, begin februari zal het rapport worden aangeboden aan de Tweede Kamer.

Door: Ada Kraft

Aanleiding voor het onderzoek waren de problemen in 2009 tijdens de vliegtuigcrash van Turkish Airlines, Koninginnedag in Apeldoorn en de rellen bij Hoek van

Holland. Half december sprak de expertgroep de rapportage door met verschillende vertegenwoordigers uit het veld, waaronder de NVBR. Een van de aanbevelingen die op deze bijeenkomst werd gedaan is om 'naast landelijke

oplossingen ook ruimte te scheppen om problemen regionaal op te lossen'. Een aanbeveling die Amsterdam-Amstelland uit het hart gegrepen is.

C2000 en Amsterdam-Amstelland
Rik Jonkman, staffunctionaris Verbindingen bij de alarmcentrale, weet alles over verbindingen: "Van analoog tot satelliet en van binnen tot en met buitendeckking en dus ook over C2000. Het doel is helder en simpel: zorgen dat we contact hebben en houden met de mensen van de uitrukploeg, zowel binnen als buiten. Daarin wijken wij niet af van de rest van Nederland."

Bij de ontwikkeling van het systeem C2000 was Amsterdam als startregio nauw betrokken. "We haalden er zagezegd de eerste kinderziektes uit. Zo bleek bijvoorbeeld al snel dat bij meerdere uitrukken tegelijk dit niet meer vanuit de alarmcentrale te managen viel. Bloedje link dus. Hier is een goede oplossing voor gevonden."

C2000 is oorspronkelijk bedoeld als systeem voor de communicatie tussen alarmcentrale en verschillende operationele functionarissen en de functionarissen onderling. De communicatie verloopt via een zendmast. De gesprekken zijn niet door derden af te luisteren. In oktober 2007 was met de aansluiting van het politiekorps Amsterdam-Amstelland de migratie een feit.

Landelijk onderzoek

In noodsituaties wordt het C2000 massaal gebruikt, waardoor het systeem overbelast kan raken en boodschappen niet meer bij iedereen kunnen overkomen, zoals bij de rellen in Hoek van Holland. Dit kan zowel een gebruikers- als dekkingprobleem zijn. De Expertgroep C2000 heeft de opdracht gekregen dit te onderzoeken. Voor meer informatie hierover: www.bzk.nl of www.C2000.nl.

Ricardo Weewer, plaatsvervangend commandant en nauw betrokken bij de ontwikkelingen rond C2000 hoopt dat de aanbevelingen uit het landelijk onderzoek praktisch, realistisch en makkelijk te implementeren zijn en dat het niet alleen aanbevelingen bevat voor vervol-

onderzoek. "Wat onze mensen nodig hebben is door middel van eenvoudige apparatuur met elkaar in verbinding staan. Je moet niet lang hoeven nadenken over ingewikkelde procedures over welke knoppen je moet bedienen als je in een levensbedreigende situatie dreigt terecht te komen."

Veiligheid voorop

Als extra functionaliteit hebben de C2000 portofoons een Direct Mode Operation-modus (DMO). Dit is een systeem waarbij er geen gebruik wordt gemaakt van zendmasten, maar de portofoons rechtstreeks met elkaar communiceren.

Ricardo Weewer legt uit: "Op het moment dat onze mensen een brandend gebouw binnengaan, moeten ze erop kunnen vertrouwen dat ze met elkaar kunnen communiceren. Uit eigen onderzoek met de huidige portofoons weten we dat de DMO frequenties van C2000 onderling kunnen storen (interferentie). Dit betekent dat als wij met twee wagens naar een incident uitrukken de portofoons van de ene ploeg, het signaal van de andere ploeg onderdrukt of stoort. En dat gebeurt nog al eens, aangezien we in onze regio veel bijzondere en risicovolle objecten hebben, waarbij wij vrijwel standaard met meerdere eenheden uitrukken."

Daarom is het voormalig Amsterdamse brandweerkorps speciale analoge frequenties blijven gebruiken voor de onderlinge communicatie tussen manschappen van één eenheid (objectcommunicatie). Daarin wijkt Brandweer Amsterdam-Amstelland samen met een aantal andere regio's zoals

Commandowagen.

-lees verder op pagina 6-

Foto: Christoph Dubois

Officier van Dienst, Henk Koelewijn, via de mobilfoon in contact met het veld.

-vervolg van pagina 5-

Utrecht, af van het landelijke verhaal. Voor de politie en de GHOR speelt dit specifieke probleem niet.

BZK wil echter de frequenties van de analoge portofoons binnen korte tijd opheffen, aangezien de DMO functionaliteit van C2000 deze frequenties vervangt. Gezien de bezwaren van een aantal brandweerkorpsen wordt in opdracht van BZK en NVBR landelijke onderzoek uitgevoerd naar de werking van DMO bij de digitale C2000 portofoons. Ricardo Weewer: "Voor ons is het

onderzoek naar de analoge portofoons en -frequenties hartstikke belangrijk. Als niet gegarandeerd kan worden dat onze manschappen onderling en met hun bevelvoerder kunnen communiceren dan zullen wij niet overstappen. Mogelijk dat dit probleem met de nieuwe generatie C2000 portofoons opgelost kan worden."

SCL

Dan speelt er nog iets anders wat nauw verbonden is met de C2000 discussie, namelijk de binnenhuisdekking. C2000 binnenhuisdekking is niet in ieder object vanzelfsprekend.

In objecten met veel staal en beton is spraak- en datacommunicatie met portofoon of mobilfoon vaak niet mogelijk. In onze regio zijn meerdere objecten waar grote groepen mensen komen en waar geen binnenhuisdekking is. Daarom is in 2006 het zogenaamde "Special Coverage Location" (SCL) loket opgericht, dat sinds juli 2009 is ondergebracht in de interregionale samenwerking met de Veiligheidsregio Kennemerland. Het SCL loket behandelt de huidige en nieuwe objecten die aangemeld worden als potentiële SCL. De gezamenlijke hulpverleningsdiensten brandweer, politie en GHOR adviseren het bestuur of binnenhuisdekking in een object uit veiligheidsoogpunt noodzakelijk is. Het bestuur kan op basis van dit advies zo'n locatie aanwijzen als SCL. De eigenaar is verantwoordelijk voor het aanbrengen en in stand houden van een adequate installatie zodat mobiele radiocommunicatie in het object voor de hulpverleningsdiensten onderling mogelijk is. Ook voor SCL is het van belang wat de uitkomsten en aanbevelingen zijn van de expertgroep.

C2000 in het kort*

C2000 is een gesloten digitaal communicatienetwerk voor brandweer, politie, ambulances en marechaussee en vervangt sinds 2007 de ongeveer honderd verouderde analoge netwerken. Opdrachtgever is BZK. Er staan in Nederland 400 masten die onderling met elkaar zijn verbonden en waardoor de hulpverleningsdiensten onderling met elkaar kunnen communiceren. C2000 is gebaseerd op de wereldwijde TETRA-standaard voor openbare orde en veiligheid (TETRA staat voor: TErrestrial Trunked RAdio).

*Bron:Wikipedia

Primeur voor Amsterdam-Amstelland

Keurmerk Brandveilig Gebruik Bouwwerken (BGB) nu ook voor nieuwbouw

De nieuwe regelgeving rond het brandveilig gebruik van gebouwen, bedacht naar aanleiding van de branden in Volendam en later Schiphol, kent een regeling voor certificering. Voor het eerst wordt het keurmerk Brandveilig Gebruik Bouwwerken (BGB) nu toegekend aan een nieuwbouw van een zorginstelling.

Door: Gerard Koppers

Zonnehof Bovenkerk is veilig

Het nieuwbouwcomplex aan de Salamander in Amstelveen-Bovenkerk is de eerste zorginstelling die het keurmerk krijgt als nieuw object. Al eerder, in 2007, kregen zorginstellingen in Den Haag zo'n keurmerk, maar dat waren bestaande gebouwen. Burgemeester J.H.C. van Zanen van Amstelveen verstrekt op 17 februari het keurmerk en het bijbehorende bordje aan de Zonnehuisgroep Amstelland, de eigenaar van het Zonnehof. De check of het keurmerk verdient is,

wordt uitgevoerd door de firma Ascom, die door KIWA gecertificeerd is. Met het keurmerk weet de instelling dat de brandveiligheid in orde is én elk jaar opnieuw gecheckt wordt. Een soort APK voor brandveiligheid dus.

De brandweer weet dat het gebouw onder controle staat en kan zijn tijd en energie richten op gebouwen die nog niet gecontroleerd zijn.

Winst voor iedereen

Dat een zeer regelmatige controle op brandveiligheid nuttig is, zal niemand die op dat gebied werkt, kunnen ontkennen. Met het leggen

van de verantwoordelijkheid voor de brandveiligheid bij de gebouwenbeheerder, wordt deze beter doordrongen van het belang van de veiligheidsmaatregelen voor zijn personeel en gebruikers. Nu ook tijdens de bouw al aandacht aan brandveiligheid wordt geschonken, kunnen veel kosten achteraf worden bespaard en wordt het brandveiligheidsbesef van meet af aan ingebakken. Ook de verzekeraars zijn er blij mee en geven kortingen op de premies. Ter gelegenheid van de verstrekking van het keurmerk is in het Zonnehof een paneldiscussie georganiseerd tussen vertegenwoordigers van de zorgsector, de bouw, de brandweer, de verzekeraars, de keurmerkbedrijven en de overheid. Maar eigenlijk kan er haast geen discussie meer bestaan over nut en noodzaak van het keurmerk. Het is alleen maar winst.

Verpleeghuis "Het Zonnehof" Bovenkerk.

Ja, ik had het beloofd. Na een drieluik over de lerende organisatie weer eens iets over echte vuurfik-brand te schrijven. Bij deze dus over de ventilerende organisatie. Tot zover de grappen, want zo leuk is de rest niet.

Op 18 december 1998 woedde er een grote brand op de tiende verdieping van een flatgebouw aan de Vandalia Avenue, New York. Een van de bewoners zou nog vermist zijn, en zodoende besloot men tot een binnenaanval. Drie brandweermannen doorzochten diverse verdiepingen, tot duidelijk werd dat de bewoner al buiten stond. Net toen de drie weer naar beneden wilden gaan brak de hel los. Uit de openstaande deur van een appartement explodeerde een gitzwarte rookkolom de gang in. De hitte was zo groot dat de gelaatstukken direct wegsmolten. Voor de brandweermannen was er geen redden meer aan; ter plekke lieten ze het leven. Alle reden voor Brandweer New York om onderzoek te doen. Het was namelijk niet de eerste fatale brand in een high-rise building, zoals de Amerikanen hun flatgebouwen noemen. En gezien

Ventileren

het verzorgingsgebied zou het ook niet het laatste ongeval zijn als er niet wat zou worden veranderd aan de inzetprocedures.

Maar eerst moest worden uitgezocht wat er gebeurd was. Waarom sprong die rookgasexplosie nu opeens de gang in waar net die drie brandweermannen liepen, een gang waar het zicht en de temperatuur tot voor kort acceptabel waren geweest? Uit het onderzoek bleek dat de ramen van het appartement waar de brand woedde net waren gesprongen op het moment dat de brandweer daar voorbij kwam. De wind raasde door het open raam naar binnen en dreef de gassen en hitte met een noodgang de overloop en het trappengat in. De vuurhaard, die al die tijd onvoldoende zuurstof had gehad om tot volledige ontwikkeling te komen, explodeerde in een mum van tijd. Wind driven fires, zo werd dit fenomeen gedoopt. En hoewel de kans op een rookgasexplosie het grootste is in hoogbouw, zijn er ook gevallen in laagbouw bekend waarbij harde wind een explosieve branduitbreiding tot gevolg had. Kerber en Madrzykowsky (K&M), twee onderzoekers van het National Institute of Standards and Technology (NIST), ontdekten dat het alles te maken had met luchtdruk. De windcondities rond hoge gebouwen zijn ook op windstille dagen tot stormachtig aan toe. Zodra ergens boven in de flat een raam open staat die via andere open deuren en ramen rechtstreeks in contact staat met een open deur beneden, trekt de vuurhaard binnen enkele seconden

van boven naar beneden. Recht door de aanvalsweg waar wij net bezig zijn mogelijke slachtoffers te zoeken, met een snelheid en een kracht die volkomen onverwacht is gezien de eerste verkenningen op de verdiepingen beneden de vuurhaard. Deur dicht houden, dus, daar beneden.

(Er volgt nu een klein intermezzo waarin u van harte uitgenodigd is om voor uzelf na te gaan of u de deur wel sluit bij een binnenaanval in een flat en / of u rekening houdt met de windrichting en de mogelijk bovenwindse positie van het brandadres ten opzichte van de ingang)

K&M begonnen met enkele laboratorium experimenten om de wind driven fires te onderzoeken. Daaruit concludeerden zij het volgende:

- Rook is brandstof; vuurlast dus.
- Ventileren leidt niet altijd tot koeling, soms zelfs tot temperatuurverhoging.
- Let op de luchtstroom die door de vuurhaard zelf wordt veroorzaakt.
- Blijf buiten elke luchtstroom als je toch naar binnen gaat.
- Wind Control Devices (WCD, een soort gordijnen om openstaande ramen van buiten af te dekken) stoppen de luchtstroom en verlagen de temperatuur.
- Extern opgebracht LD stralen verlagen de temperatuur aanzienlijk. Daarvoor ontwikkelde men in New York de Floor Below Nozzle; een gebogen buis, die in een hoek van onder de brandvloer via de ramen naar binnen kan spuiten.

- Overdrukventilatie (PPV) kan de luchtstroom omkeren, dus weer naar buiten in plaats van de gang op. Maar dat moet wel zorgvuldig gebeuren, sowieso met straal en verder kan pas na enkele (5 tot 10) minuten worden binnengetreden in verband met flashovergevaar door de PPV.

Deze bevindingen waren zo interessant, dat K&M uiteindelijk toestemming kregen voor live fire experimenten in een leegstaand flatgebouw. Ik heb te weinig ruimte om die experimenten hier verder te beschrijven, daarom alleen de aanvullende conclusies op de lab-experimenten.

- Wind driven fires vragen om een zwaar opgeschaalde inzet als je toch moet besluiten tot een binnenaanval. Inzetmodel is dan dus een defensieve binnenaanval.
- Flow path awareness ('Luchtstroombewustzijn'); verken op openstaande deuren en ramen en breng mogelijke luchtstromen in kaart voor je aanvalsweg.
- Gelijktijdige inzet van WCD, PPV en Floor Below Nozzles werkt het best maar kost wel veel tijd. De WBDBO van het gebouw wordt dan dus relevant voor de juiste inzet.

(Google op Floor Below Nozzle, 1^e hit gelijk raak voor als je meer wilt weten).

Inmiddels zijn deze tactieken ten dele geïmplementeerd bij brandweer New York. Uitrol vindt nog steeds plaats anno 2010 in de ventilerende organisatie (Sorry, ik kon het toch niet laten).

Conclusies lezersonderzoek Sitrap

In december 2009 heeft de redactie van de Sitrap een lezersonderzoek gehouden onder alle externe lezers van het blad. De lezers ontvingen een vragenlijst bij de uitgave van 19 december. Daarin werd gevraagd hoe men het blad waardeert.

Waardering

Lezers waarderen de Sitrap inhoudelijk met een gemiddelde van 7,6. Het merendeel van de lezers vindt de artikelen afwisselend en informatief. Ook de vormgeving scoort een ruime voldoende.

Het meest gewaardeerd is de rubriek van Ome Ed, gevolgd door artikelen over de voortgang van specifieke projecten. Het minst gewaardeerd zijn berichten over evenementen en activiteiten uit de regio en de rubriek 'Door de bril van'.

Discussie

De Sitrap wordt vooral gelezen om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om meer te weten te komen over specifieke onderwerpen. Opvallend is dat een groot deel van de lezers collega's wel eens attendeert op een bepaald artikel. Soms levert dit zelfs stof op voor discussie.

Nieuwe ontwikkelingen

Lezers zouden graag nieuwe regionale en landelijke ontwikkelingen op de voet willen volgen. Daarnaast wil men graag over meningen van medewerkers, experts en deskundigen lezen, zodat men van elkaar kan leren.

Frederique Windhorst, slachtoffer CO-vergiftiging.

“Niemand voelt zich verantwoordelijk”

De ‘sluipmoordenaar’. We kennen hem binnen de brandweer allemaal. In de wintermaanden is koolmonoxide vrijwel het meest voorkomende incident. Brandweer Amsterdam-Amstelland rukt jaarlijks talloze malen uit voor metingen.

Door: Jeroen Nan

Soms is het loos alarm of storing in een melder, maar zo’n vijftig keer per winter is het raak. Gelukkig zelden met dodelijke afloop - in onze regio overleden vanaf 2005 vijf personen aan CO-vergiftiging - maar vaak moeten bewoners wel naar het ziekenhuis. Sitrap sprak met Frederique Windhorst, één van de elf slachtoffers die na diverse incidenten op de

Kwakersstraat in het ziekenhuis belandde. Brandweer Amsterdam-Amstelland rukte in één week tijd vier keer uit naar deze straat voor CO.

Ervaring

“Het was een bizarre ervaring, waar ik nog steeds niet overheen ben. Ik heb - anderhalve week na het incident - paniekaanvallen. Op het moment zelf, toen ik naar het ziekenhuis moest, leefde ik op

adrenaline. Maar een paar dagen later kwam het besef dat ik er bijna niet meer was geweest. Dat is een heel enge gedachte.”

Ziekenhuis

Op dertien januari zag Windhorst een aantal brandweervoertuigen voor haar deur staan. “Ik ging er vanuit dat er iets met een buurvrouw aan de hand was en ben naar bed gegaan. Niet lang daarna stond er ineens een aantal brandweermensen voor in mijn huis die me vertelden dat ik eruit moest. Ze had 200 ppm gemeten. Ik ben in de ambulance aan het zuurstof gezet en heb een nacht in het ziekenhuis

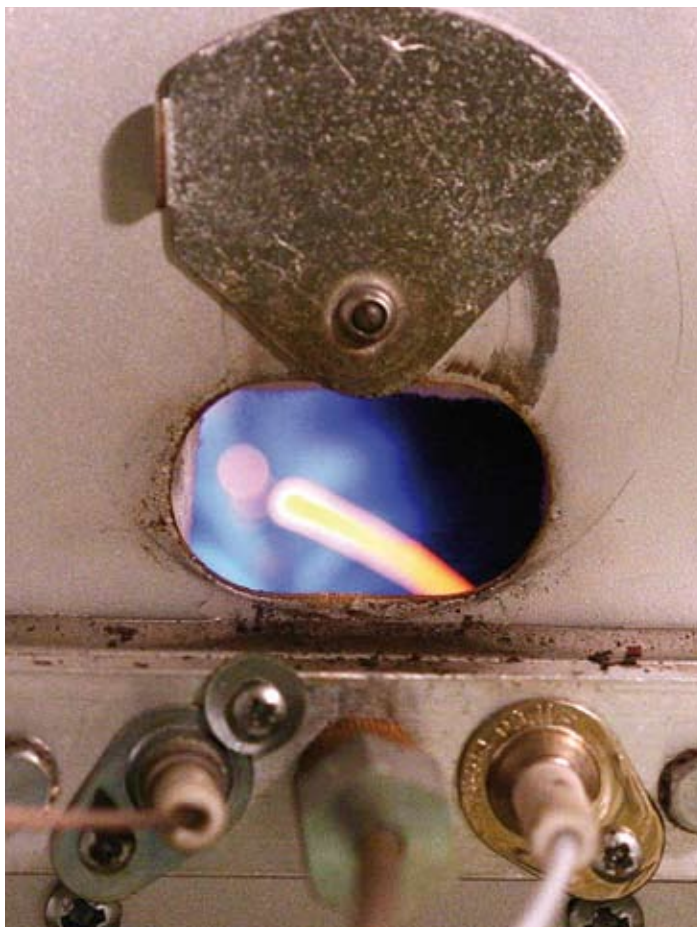
moeten doorbrengen. Mijn COHB waarde was 12,5 terwijl dat maximaal anderhalf hoort te zijn. Als ik terug denk aan de week voor het incident, dan valt het me nu op dat ik al wel een tijd moe was en draaierig. Op zo'n moment zelf denk je niet dat er iets met je aan de hand is. Nu weet ik wel beter."

Verantwoordelijk

Windhorst is sinds het incident niet meer thuis geweest en logeert elders. "Mijn huis voelt op dit moment niet als mijn huis. Ik wil niet meer terug naar mijn woning voordat er een nieuwe installatie is geplaatst. Wat mij verbaast is dat ik een onderhoudscontract heb voor mijn geiser, maar dat er desondanks toch koolmonoxide is ontstaan. Vermoedelijk is er iets niet in orde met de afvoer, maar dat kan ook niemand bevestigen. Maar dat ergens iets niet klopt, dat mag duidelijk zijn. Ondertussen ben ik aan het onderzoeken wie er nu eigenlijk verantwoordelijk is voor deze zaak. Tot nu toe loop ik alleen maar tegen muren op. De huiseigenaar voelt zich niet verantwoordelijk, het bedrijf dat mijn geiser onderhoudt niet, niemand. Zelfs de empathie is soms ver te zoeken, dat vind ik schokkend. Ook van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht van het stadsdeel krijg ik geen duidelijke antwoorden.

Buren

Ik ben ook de andere bewoners in het pand aan het mobiliseren. Koolmonoxide is niet iets dat alleen jou overkomt, maar je buren kunnen er ook door in het ziekenhuis belanden. Iedereen moet zich ervan bewust zijn dat onderhoud en goede afvoer en ventilatie van cruciaal belang zijn. En als we gezamenlijk optrekken staan we sterker in de zoektocht naar de verantwoorde-

lijken. En, nog belangrijker, kunnen we ervoor zorgen dat er maatregelen worden genomen. Dat is misschien nog wel waar ik het meest boos over ben. Koolmonoxidevergiftigingen zijn aan de orde van de dag. Het is een enorm groot probleem, maar niemand voelt zich blijkbaar geroepen om er echt aandacht aan te besteden. Ik ga er alles aan doen wat in mijn macht ligt om het aan de kaak te stellen. Dat ben ik aan mezelf verplicht, aan mijn buren en eigenlijk aan iedereen. Wat ik heb meegemaakt dat gun ik niemand. Ik ben door het oog van de naald gekropen en voel me nu aan mijn lot overgelaten. Door mijn verhaal zo vaak mogelijk te vertellen hoop ik dat er

ook echt wordt geluisterd en dat er mensen zijn die in actie komen."

Nazorg

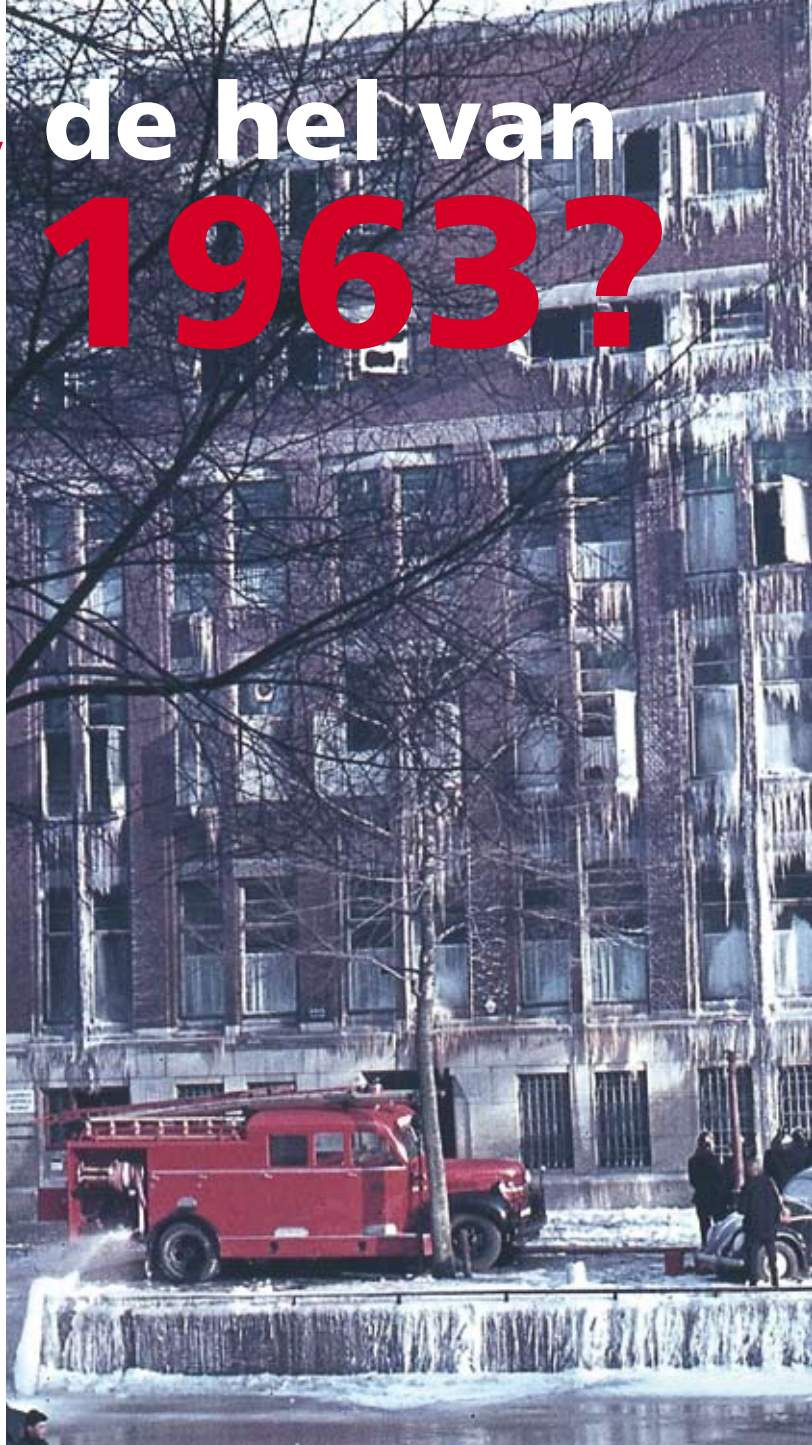
Windhorst is wel blij met de nazorg van de brandweer. "Ik ben vijf dagen later gebeld door de officier van dienst, die me precies uitlegde wat de brandweer had gedaan en hij heeft me ook veel verteld over koolmonoxide. Het was wel lastig om de eerste dagen informatie te krijgen vanuit de brandweer. Het zou goed zijn als de brandweer deze 'nazorg' als standaard in zou voeren. Het is prettig als je gebeld wordt, uitleg krijgt en ook je eigen verhaal kwijt kunt. Daar verdient de brandweer een grote pluim voor."

Hoezo, de hel van 1963?

Door: Gerard Koppers

In januari trok de film met de titel 'De Hel van 1963' volop aandacht. De film gaat over de Elfstedentocht van 18 januari 1963, die met 18 graden vorst verreden werd. Oudere brandweermensen hebben bij de hel van 1963 echter heel andere herinneringen. De échte hel bevond zich meestal pal vóór hun neus, die dan ook prompt bijna verbrandde, terwijl het ijs op hun rug stond. Menige brand in deze lange en strenge vorstperiode kon niet of nauwelijks geblust worden omdat het ijs niet te kraken was of grachten en sloten tot op de bodem bevroren waren. In veel brandweerkorpsen bleken de 'ouwe taaie' brandweerauto's met watergekoelde motoren bevroren te zijn, omdat de simpele kachels niet tegen die kou konden opstoken. Er werd zelfs ijlings een boekje samengesteld met de titel 'De brandweer in de winter' met tips om onbruikbaarheid van voertuigen en brandkranen te voorkomen.

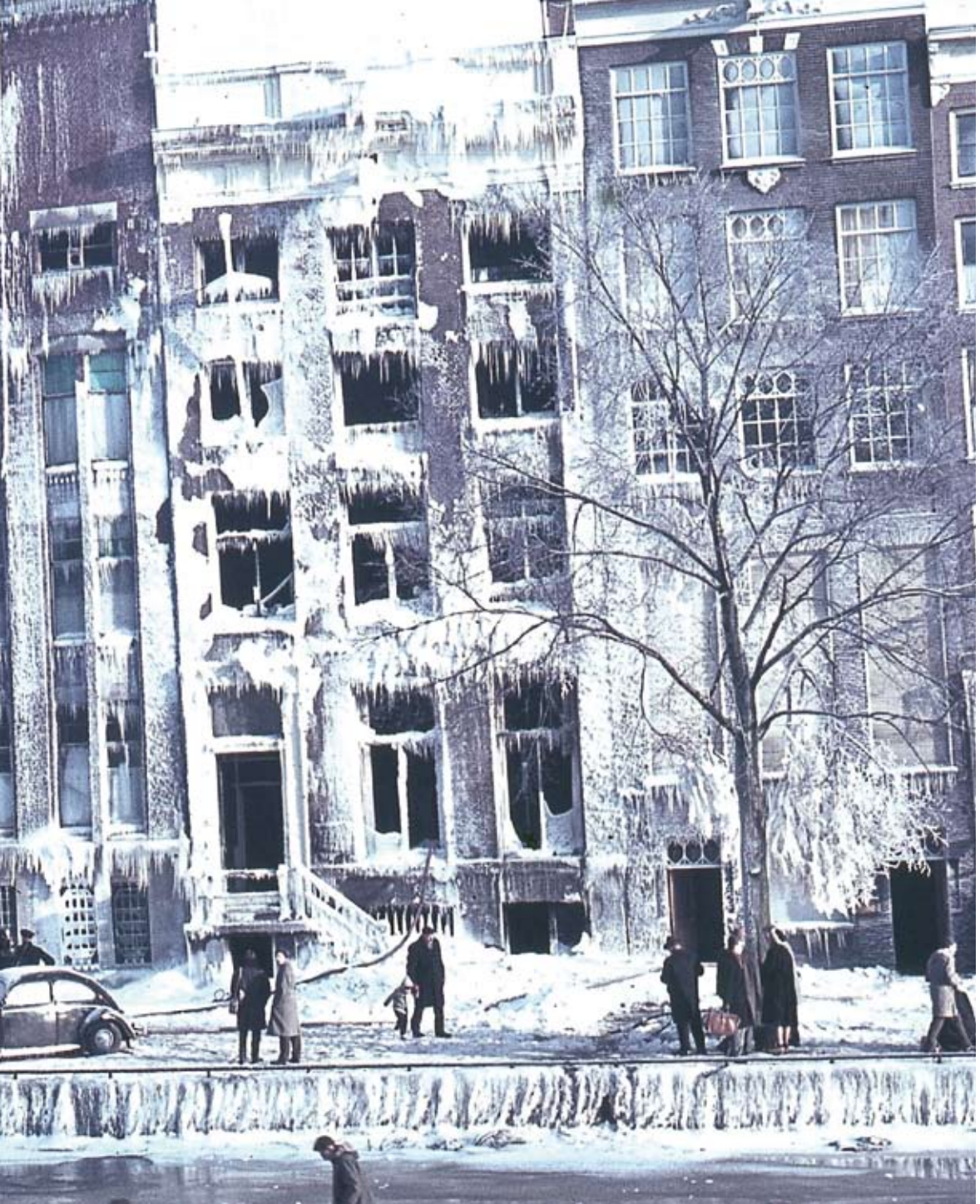
Op de dag van de elfstedentocht in 1963 brandde in Diemen de grote Luycks fabriek af (bekend om zijn mosterd, mayonaise en zure bommen). In de bitter koude ochtend was er geen bluswater te vinden en als het er eenmaal was, mocht de kraan niet dichtgedraaid worden, want de slangen bevroren onmiddellijk. Het dappere korps kreeg assistentie uit Amsterdam en het Gooi, maar er was geen redden aan. Later op diezelfde ochtend brandde in het poldergebied ten westen van Amsterdam een grote boerderij af. Ook hier

Het ijspaleis aan de Singelzijde na de brand van 21 januari 1963 illustreert genoeg hoe koud het was.

was geen bluswater beschikbaar. Het kon nog erger: drie dagen later verbrandde in de Amsterdamse Spuistraat en Singel een complex magazijnen, kantoren en fabriekjes. De Amsterdamse

brandweer rukte uit met tien auto-sputten en riep voor het eerst sinds jaren de vrije manschappen op. Het lukte met veel pijn en moeite om de brand tot staan te brengen. Tien dagen later woedde er een

De toeschouwers op het ijs hadden niets te vrez en konden hun voeten laten bevroren en hun handen warmen.

grote brand in een kantoorpand verderop aan het Singel, maar de 'grande finale' kwam toch op 16 februari, bij nog steeds strenge vorst. C&A aan het Damrak stond in brand en de Nieuwendijk werd

ernstig bedreigd. Het Damrak was tot aan de bodem bevroren, dus geen krachtige blusboothulp. Ook hier veel en grote inzet van half bevroren of geroosterde brandweermannen. De volgende

dag ging door Amsterdam al snel het rijmpje 'Wat Luycks deed met zijn augurken, deed C&A met zijn jurken'.

Dát was pas de hel van 1963!

Nbbe geslaagd voor het examen!

Lustrumfeest op Schiphol leerzaam en gezellig

Op woensdag 13 januari werd het 15-jarig bestaan van het Nederlands Bureau Brandweerexamens (in de branche bekend als 'Nbbe') gevierd met een symposium in de vorm van een lesdag bij het Veiligheids Training Centrum van de Brandweer Amsterdam Airport Schiphol, de buurman van het BOCAS. Er waren ruim tweehonderd mensen ingegaan op de uitnodiging, variërend van burgemeesters, onder wie ook mevrouw A.E. Koopmanschap, tot instructeurs.

Door: Gerard Koppers

Leerzaam

Het was natuurlijk een leerzame middag. Dat hoort zo bij een exameninstelling. Wat men echter

vooral wilde laten zien, was het feit dat ook het Nbbe zelf heeft geleerd. Het Nbbe is natuurlijk jarenlang de gebeten hond geweest en als mensen zakten voor examens lag dat uiteraard

altijd niet aan de kandidaat.

In het plenaire gedeelte vertelden de voorzitter en de directeur van het Nbbe, respectievelijk de heer T. Elzenga en mevrouw M.L. van Muijen dat er bij het Nbbe veel energie gestoken was in het vinden van de pijnpunten. Het was duidelijk geworden dat er nogal wat mis was met de logistiek van de jaarlijks 40.000 examens en de kwaliteit van de beoordelaars. Minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kwam tussen de bedrijven door ook even naar het Nbbe-feestje en herinnerde aan de

plaquette met rode bretels die het Nbbe mee kreeg, toen het bureau in 1994 werd losgeweekt van het 'moederministerie'. Die bretels symboliseerden het feit dat men de eigen broek moest op houden. De gedachte dat men een te grote broek aan had getrokken, was door het harde werken gelukkig snel verdwenen. De minister nam verder een voor-schot op de toekomst van de rijks-overheidsinstellingen, die geza-menlijk in een ondersteuningsfaciliteit Fysieke Veiligheid vorm moeten gaan geven aan de overheidsbemoeyenis met de brandweer én de GHOR. Ze liet goed merken dat het haar speet dat de Wet Veiligheidsregio's er nog niet was en ze hoopte

Foto links: Altijd een succes: spektakel bij het levensechte vliegtuigmodel op Schiphol.

Het rondje praten met bekende of interessante deskundigen bood vele nieuwe ideeën aan de deelnemers én de deskundigen.

vurig dat ze het toch wel zou meemaken als minister.

Interactief

Na de lunch was het de beurt aan een paar cabaretiers, die met prikkelende scènes en vragen reacties aan de zaal wisten te ontlokken, waarmee het Nbbe weer even voort kon. Eén van de kreten die bleef hangen was het bekende 'Oost, West, Noord, Zuid, die brand gaat altijd uit!'. De laatste spreker was professor Joseph Kessels, die 'Een leven lang leren' als doctrine introduceerde in Nederland en die kwam uitleggen waarom dat zo belangrijk was, vooral in een vak als brandweer en geneeskundige hulpverlening. Daarna verspreidden de deelnemers zich over workshops, demonstraties en een rondje speeddaten. Dat laatste betekende in een soort van carrousel plaatsnemen en in een beperkte tijd praten met mensen die belangrijk of interessant waren voor de opleiding en examinering bij brandweer en GHOR.

Als gasten van de brandweer Schiphol werden de deelnemers uiteraard getraakteerd op een altijd spectaculaire demonstratie met de Fire Fly, de vliegtuig mock-up op het oefenterrein. Interessant was ook een sessie over de GHOR en hun lesmethoden, die wel wat eye-openers voor de brandweer opleverden. Ook nieuwe simulatie-technieken waren er te bewonderen.

Kortom, een leerzame en gezellige middag. Zoals dat hoort bij een exameninstelling.

Nieuwbouw Teunis

Eindelijk is het dan zover! In maart start de nieuwbouw van de brandweerkazerne in stadsdeel Westerpark (nieuw Teunis). De sloop begint op 28 februari, daarna kan begonnen worden met de opbouw van de nieuwe kazerne. De bouw gaat ongeveer een jaar duren: begin 2011 wordt nieuw Teunis in gebruik genomen.

Uitstraling

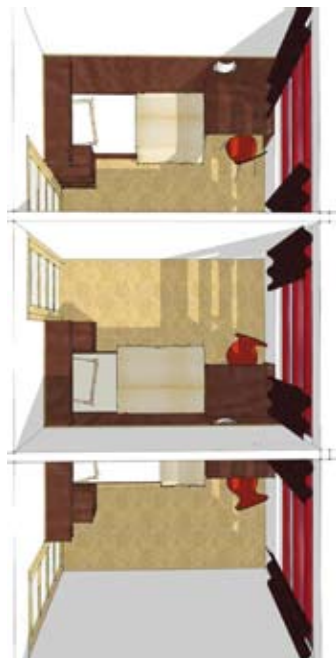
De nieuwe brandweerkazerne krijgt een stoere en moderne uitstraling, met betongevelelementen en aluminium kozijnen en deuren, gecombineerd met pure materialen als hout.

Uitruk poorten

De kazerne wordt uitgerust met drie uitrukpoorten. Daarvan kunnen er twee worden gebruikt voor 1^e-lijnsvoertuigen.

Indeling

Nieuw Teunis krijgt een multifunctionele oefenhal die, net als de kantoren voor kazernemanager en bevelvoerders, op de begane grond komt. De eerste verdieping is gereserveerd voor de krachtsporthal en de instructieruimte. De tweede verdieping wordt de woonverdieping. Op deze etage zijn zes slaapkamers met een algemene doucheruimte en twee bevelvoerderskamers met eigen sanitairruimte. Ook zijn er twee slaapunits met elk twee slaapkamers en één douche- en toiletruimte.

Naast het slaapgedeelte is het woongedeelte met aan de straatkant de eetruimte met een groot dakterras, in het midden de keuken en aan de achterzijde het recreatiegedeelte.

Locatie

De locatie van nieuwbouw Teunis is Vredenhofweg 3. De Vredenhofweg is een zijstraat van de Haarlemmerweg. Vanaf de ring A10 één zijstraat verder dan de huidige locatie Teunis (Den Brielstraat).

“Ik ben weg”

Een brandweervrijwilliger in je bedrijf

Veel brandweervrijwilligers werken zelfstandig. Maar ook een deel van de vrijwilligers is in dienst van een bedrijf. Hoe werkt dat precies als je een werknemer hebt, die ieder moment weggeroepen kan worden?

Brandweer redt stier uit sloot.

Door: Lotte Dijkstra

Daan Meijer is sinds vijf jaar vrijwillige brandwacht op korps Ouder-Amstel én hij heeft de leiding over de afdeling groente en fruit van een supermarkt in Ouderkerk aan de Amstel en Duivendrecht. Ingrid van der Neut is eigenaresse van deze winkel. “Ongeveer vijf jaar geleden kwam Daan bij me langs met het idee om als vrijwilliger te gaan werken bij de brandweer. Ik stond daar meteen positief tegenover. Ik vind het namelijk belangrijk dat ons dorp een vrijwillige brandweer heeft en ik draag daar graag een steentje aan bij. Lastiger vind ik het als Daan opgeroepen wordt voor een klus in Amstelveen, of stand-by wordt gezet voor Amstelveen omdat de ploeg van die kazerne weg is. Ik denk dan toch: ‘Laat ze het daar zelf maar doen, daar zit in een grote kazerne een ploeg beroeps klaar.’ Dat klinkt misschien onaardig, maar dat voelt gewoon anders. Voor mij gaat het om mijn dorp.”

Oproepen

Er is weinig te zeggen over het aantal keren dat Daan opgeroepen wordt. “Dat wisselt heel sterk. De afgelopen weken is er heel weinig gebeurd, maar hij is ook wel eens drie keer op een dag opgeroepen. Toen was dezelfde stier drie keer in dezelfde sloot gelopen. Op dat soort momenten denk ik soms ook wel ‘Moet dit nou?’”

Je zou zeggen dat om het in de winkel goed te laten lopen, alles tot in de puntjes geregeld moet zijn. Maar er zijn eigenlijk weinig afspraken gemaakt. “Op het moment dat de pieper gaat, roept Daan: ‘Ik ben weg!’”. Hij vertrekt en collega’s nemen het werk over. Ik heb dan geen extra mensen, en hij hoeft van mij de tijd ook niet in te halen. Andere medewerkers werken dan een tandje harder. Dat gaat eigenlijk heel vanzelfsprekend en dat moet ook wel. Als de collega’s niet bereid zouden zijn om het werk af en toe op te vangen, kon het überhaupt niet. Er zijn een paar momenten waarop het wel lastig is. Daan bezorgt namelijk ook bestelde boodschappen. Als hij op dat moment opgepiept wordt, rijdt

hij met een busje vol boodschappen naar de kazerne en laat hem daar staan. Ik hoor niet eens altijd meteen dat hij weg is, hij belt pas als hij tijd heeft. Dan moet een andere collega die bus ophalen en de bestellingen rondbrengen. Een ander lastig moment is op woensdagochtend. Dan opent Daan de winkel in zijn eentje om zes uur ‘s ochtends. Als hij op dat moment weggeroepen wordt en er staan twee vrachtwagens met producten klaar, ontstaat er ook een probleem. Gelukkig is het nu zo geregeld dat hij zich afmeldt bij de brandweer tot het tijdstip dat de andere collega’s er zijn. Het heeft namelijk niet alleen invloed op hem, mij en zijn collega’s, maar op een hele keten.”

“Eén uitruk van Daan kan ik me nog goed herinneren. Toen stond een huis hier in het dorp in brand. We konden vanuit de winkel de rook zien en we wisten allemaal wie daar woonde. Dat heb je natuurlijk in een dorp; ik voelde me daar gewoon erg bij betrokken. Op dat moment was ik hartstikke trots dat ik Daan hier heb werken en dat hij op zo’n moment wat kan doen.”

De Nederlandse bank vat razendsnel vlam.

Brandveilig meubilair

In Engeland is het wél geregeld. Al sinds de jaren tachtig is er een wettelijke verplichting voor leveranciers en producenten om meubels brandveilig uit te voeren. Uit onderzoek blijkt dit een enorm effect te hebben op het aantal branden én slachtoffers. Het meeste recente onderzoek toonde een daling van maar liefst zestig procent aan. Waarom is dat in Nederland eigenlijk niet bij wet verplicht?

Door: Jeroen Nan

Kassa

Ricardo Weewer: "In Engeland heeft brandveilig meubilair zichzelf inmiddels wel bewezen. Onlangs

hebben we voor het programma Kassa een brandtest gedaan met twee bankjes van een bekend Zweeds merk. Eén bank uit een Nederlandse vestiging en een identiek exemplaar uit Engeland.

De beelden spreken voor zich: van de Nederlandse versie bleef niets over dan as, de Engelse bank brandde nauwelijks. Dit heeft een aantal belangrijke voordelen. Zo krijg je veel minder branden, zoals in Engeland blijkt. Daarnaast is er, mocht er toch brand uitbreken, veel minder rook. Rook is de belangrijkste veroorzaker van slachtoffers. En je krijgt minder snel branduitbreiding naar ander meubilair als er in huis brand uitbreekt. Allemaal belangrijke zaken, die ervoor zorgen dat je als bewoner een aanzienlijk langere vluchtijd hebt."

Ook daar is voor Kassa een demonstratie van gegeven. In een container is een woonkamer nagebootst, waarin brand ontstond. Het - Nederlandse - meubilair dat erin stond vatte razendsnel vlam en binnen een paar minuten was er al sprake van een flash-over. Weewer: "Stel dat er in een naastgelegen kamer iemand had liggen slapen, die had nooit meer kunnen vluchten..."

Regelgeving

De roep om ook in Nederland het gebruik van brandvertragend materiaal in meubilair te gebruiken wordt gelukkig steeds groter. "Vanuit de NVBR en het NIFV zijn we in gesprek met de Europese Commissie om te komen tot regelgeving op dit onderwerp. Een moeilijke discussie, omdat een aantal landen - waaronder Nederland - niet staat te springen om extra regels. Wel heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in oktober 2009 een

brief aan de Tweede Kamer gestuurd waarin zij aangeeft de mogelijkheid regels in te voeren te willen onderzoeken. Dat is een hele stap vooruit."

Maar vooral wordt de meubelindustrie direct aangesproken. "Zij hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid naar hun klanten. In Amsterdam-Amstelland staat dit onderwerp al sinds 2007 op de

agenda. Nu werken we gelukkig samen met het NVBR en NIFV. Ons korps heeft een voortrekkersrol, maar het is vooral belangrijk dat we als brandweerorganisaties een duidelijk en stevig standpunt innemen. Zo kunnen we meer druk uitoefenen om uiteindelijk ook in ons land alleen maar brandveilig meubilair in de winkels te hebben staan."

Demonstratie voor Kassa in een container.

Onze organisatie door de bril van één van onze medewerkers.
Deze keer vertelt Erik Bijma, Veiligheids- én Vergunningsadvies, over zijn werk.

DOOR DE BRIL VAN... Erik Bijma

Erik Bijma werkt sinds drie jaar als adviseur brandveiligheid op de afdeling Veiligheids- en Vergunningsadvies van Brandweer Amsterdam-Amstelland. Daarnaast is hij al vijf jaar vrijwilliger bij brandweer Schagen.

Door: Lotte Dijkstra

“De adviseurs van onze afdeling adviseren bij het verlenen van bouwvergunningen, gebruiksvergunningen en evenementenvergunningen. Daarnaast geef ik advies over het gebruik van brandveiligheidsvoorzieningen bij de bouw van verschillende soorten panden.”

“Wanneer een stadsdeel een aanvraag doet voor bijvoorbeeld een bouwvergunning, beoordelen wij het plan, de tekeningen en de aanvullende stukken. En we bespreken deze plannen met de aanvrager. Wij toetsen of de aanvraag voldoet aan de brandveiligheidseisen en we stemmen de aanvraag af met verschillende afdelingen binnen de brandweer, waaronder de operationele dienst. De repressieve ervaring die ik heb opgedaan tijdens mijn vrijwillige functie bij brandweer Schagen kan ik goed gebruiken bij het beoordelen van aanvragen en het geven van brandveiligheidsadvies. Ik kijk niet alleen naar de eisen, maar ik weet ook hoe de brandweer, wanneer dat nodig is, gebruik maakt van de voorzieningen. Ik denk dat het een groot voordeel is dat ik tijdens mijn adviesfunctie ook met de blik van de operationele dienst naar een pand kan kijken.”

Op dit moment ben ik bezig met het bouwtraject van de parkeergarage op het Oosterdokseiland. Onder de bibliotheek is ruimte voor een parkeergarage van 70.000 m² waarvan een gedeelte al in gebruik is genomen. Bij het opleveren van ieder deel moet gecontroleerd worden of het voldoet aan de veiligheidseisen; dat is onze taak. Bij de oplevering nodig ik ook de operationele dienst uit om te laten zien hoe het gebouw in elkaar zit. Ik bespreek dan met hen hoe het pand benaderd moet worden en hoe ze de voorzieningen moeten gebruiken. Na de oplevering ligt de verantwoordelijkheid voor het blijven voldoen aan de eisen bij de gebruiker zelf. Het is jammer dat deze verantwoordelijkheid niet altijd wordt genomen. Pas wanneer er iets verkeerd gaat, wordt er kritisch naar gekeken en dan wordt de brandweer er op aangesproken als er iets niet klopt. Terwijl de handhaving dus niet bij ons takenpakket hoort.”

“Het leukst aan mijn werk vind ik het begeleiden van grote stedelijke projecten van het ontwerp tot aan de bouw en uiteindelijk de ingebruikname. Ik werk de helft van de tijd op locatie en de andere helft op kantoor. En het is een mooie combinatie met mijn werk als vrijwilliger.”

e.bijma@brandweeraa.nl